

HRVATSKI HELSINŠKI ODBOR ZA LJUDSKA PRAVA

TRIBUN - GLASOVI RAZLIČITOSTI

G | M | F
Transatlantic
Foundation

Financira
Europska unija

POLAZIŠTA

Europske vrijednosti / ljudsko dostojanstvo, sloboda, demokracija, jednakost, solidarnost, zajedništvo i nenasilje / oblikuju temelje za inkluzivnu, pravednu i otvorenu Europu.

U mnogim perifernim sredinama osobe koje dolaze iz drugih zemalja ili pripadaju etničkim manjinama, kao i osobe s vidnim tjelesnim manama, suočene su s višestrukom marginalizacijom. Istovremeno, lokalne zajednice često nemaju priliku razumjeti tko su ti ljudi, kroz što prolaze i što im je zajedničko. To stvara plodno tlo za širenje predrasuda, dezinformacija i nevidljivih oblika diskriminacije.

Uzrok problema leži u odsustvu komunikacijskih mostova, nedovoljnoj institucionalnoj podršci i slaboj medijskoj reprezentaciji marginaliziranih skupina. Dominantni narativi o „drugima“ oblikuju se bez njihovog glasa. Nedostatak prostora za izražavanje osobnog iskustva dovodi do osjećaja nepovjerenja, izolacije i neuključenosti. Posljedice su višestruke: narušeno socijalno tkivo lokalnih zajednica, smanjeno povjerenje u institucije i demokratske procese, pad interesa za promicanje i obranu temeljnih prava, otežana integracija i međukulturni dijalog.

Hrvatski helsinški odbor za ljudska prava (HHO) posvećen je promicanju i zaštiti ljudskih prava. Zalažemo se za pravdu, jednakost i dostojanstvo svih pojedinaca u Hrvatskoj.

EU VRIJEDNOSTI

Značenje i aktualnost

→ Ljudsko dostojanstvo

→ Sloboda i jednakost

→ Solidarnost i zajedništvo

→ Nenasilje

→ Demokracija

LJUDSKO DOSTOJANSTVO

Temelj poštovanja

➔ "Ljudsko dostojanstvo je nedjeljivo i neporecivo. Ono mora biti poštovano i zaštićeno. (Povelja o temeljnim pravima EU,)

➔ Dostojanstvo znači da svaka osoba, bez obzira na nacionalnost, vjeru, invaliditet ili socijalni status, zaslužuje biti tretirana s poštovanjem.

Niko te ne može poniziti, ismijavati ili koristiti kao sredstvo. Tvoj tjelesni i psihički integritet su zaštićeni.

➔ Lokalni kontekst

U ruralnim dijelovima Hrvatske, dostojanstvo se često testira u situacijama gdje su marginalizirane grupe (izbjeglice, Romi, osobe s invaliditetom, stariji) suočene s diskriminacijom pri pristupu zdravstvu, edukaciji i zapošljavanju. Zakoni postoje, ali njihova implementacija u lokalnim sredinama ponekad ostaje nedovoljno zastupljena.

SLOBODA I JEDNAKOST

Pravo na izbor i izražavanje

Prava i mogućnosti za sve

- ➔ *Sloboda obuhvaća pravo na mišljenje, izražavanje, okupljanja, vjeroispovijesti i kretanja, bez prisile ili diskriminacije. (Povelja o temeljnim pravima EU)*
- ➔ *Svi su jednaki pred zakonom. Diskriminacija na osnovu bilo kojeg razloga(rasa, nacionalnost, spol, religija) nije dopuštena. (Povelja o temeljnim pravima EU)*
- ➔ Sloboda znači da možeš izraziti svoje mišljenje bez straha, okupiti se s drugima, prakticirati svoju vjeru (ili je ne prakticirati), i odlučiti gdje ćeš živjeti i što ćeš raditi (time ne ugrožavati druge druge). Sloboda se ne manifestira kao apstraktno pravo, već kao praktička mogućnost da činiš izbore i da te se čuje. Jednakost ne znači da su svi isti, nego da svi trebaju istu zaštitu, iste mogućnosti i ista prava, bez diskriminacije. Ako su dvije osobe u istoj situaciji, trebalo bi tretirane na isti način.

➔ **Lokalni kontekst**

U ruralnim dijelovima Hrvatske, sloboda se često suočava s pritiscima; informacijski jaz i ograničen pristup medijima utječu na slobodu pristupa informacijama. Romske skupine imaju niži pristup edukaciji i zapošljavanju; osobe s invaliditetom se suočavaju s barijerama u pristupačnosti potrebnih institucija i sadržaja itd.

SOLIDARNOST I ZAJEDNIŠTVO

Zajednička briga, zajednička moć

➔ *Solidarnost znači da se zajednica brine za svoje članove, posebno najranjivije. Ona je temelj socijalnih prava i zajedničke odgovornosti. Zajedništvo obuhvaća poštovanje između osoba i grupa različitih pozadina. Ono se temelji na priznavanju da su razlike bogatstvo, ne prijetnja te da je kohezija moguća kroz dijalog i suradnju" (Povelja o temeljnim pravima EU)*

➔ Solidarnost je osjećaj da smo međusobno odgovorni kako jedni za druge, tako i za društvo. Raznolika iskustva, kulture i perspektive čine nas jačima. Zajedništvo se gradi dijalogom, uzajamnim poštovanjem i spremnošću da učimo jedni od drugih.

➔ **Lokalni kontekst**

U ruralnim dijelovima Hrvatske solidarnost je dio kolektivnog identiteta, obiteljske i susjedske veze su tradicionalno jake. Međutim, depopulacija, migracija i fragmentacija društva oslabljuje te veze. Pronalazak novih oblika solidarnosti - kroz organizacije, digitalne mreže. U mjestima miješane etničke populacije (Hrvati, Srbi, Romi, Bošnjaci) zajedništvo je često ugroženo iza nasljeđa rata, ali i zbog nedostatka vidljivosti manjina i strukturnog dijaloga.

NENASILJE

Mir kao izbor i proces

➔ *Nenasilje je odbacivanje nasilja u bilo kojem obliku i promocija mirnog rješavanja sukoba kroz dijalog, toleranciju i razumijevanje. (Povelja o temeljnim pravima EU)*

➔ Nenasilje je aktivna praksa mirnog rješavanja problema i sukoba. Zahtijeva edukaciju o tome kako komunicirati bez nasilja, kako upravljati vlastitom ljutnjom, kako slušati drugoga. Nenasilje je moć, a ne slabost.

➔ **Lokalni kontekst**

U nekim dijelovima ruralne Hrvatske traume od Domovinskog rata su još uvijek često prisutne. Međugeneracijska traumatizacija je realnost. Nenasilni proces pomirenja i edukacije neophodan je za izgradnju boljeg budućnosti.

DEMOKRACIJA

Moć koju svi dijelimo

➔ *Demokracija je uređenje u kojem su građani uključeni u donošenje odluka; moć je distribuirana i međusobno kontrolirana. (Povelja o temeljnim pravima EU)*

➔ Demokracija znači da nitko nema apsolutnu moć. Odluke se donose zajedno, najčešće sustavom glasanja koji uključuje niz provjera kako ne bi došlo do zloupotrebe.

➔ **Lokalni kontekst**

U ruralnim dijelovima Hrvatske demokracija se često svodi na predizborne aktivnosti i zatim dugogodišnju apatiju ili nepovjerenje prema institucijama. Participacija u lokalnom upravljanju često je slaba, a manjine su često isključene iz odlučivanja ili primorane odlučivati u korist istih aktera.

POVRATAK VRIJEDNOSTIMA

→ koje nas povezuju

→ koje čine razliku

→ koje daju glas svima

→ koje daju glas svima

VRIJEDNOSTI U PRAKSI

Europska unija temelji se na vrijednostima koje oblikuju samu srž našeg zajedništva: ljudskom dostojanstvu, slobodi, jednakosti, solidarnosti, demokraciji i nenasilju.

Ali te vrijednosti gube smisao ako ostanu nevidljive onima koji ih trebaju jednako kao i mi. U našim zajednicama postoje ljudi čija su prava zajamčena istim dokumentima kao i naša, ali njihovi se glasovi rijetko čuju.

To su marginalizirane skupine, osobe čija su iskustva često izvan fokusa medija, a time i izvan kolektivne svijesti.

TRIBUN - Glasovi različitosti kampanja je koja vraća europske vrijednosti tamo gdje pripadaju - među ljude.

Kroz stvarne priče i autentične glasove, projekt podsjeća da dostojanstvo, jednakost i solidarnost nisu pojmovi iz dokumenata, nego temelj svake zajednice koja želi biti pravedna i uključiva

RAZMISLI

Vidimo li priče marginaliziranih skupina? Zanimaju i nas one uopće?

Ako ih ne vidimo, zbog čega ih ne vidimo?

Gdje u svojoj zajednici vidimo da se dostojanstvo negira?

Kako pokazujemo solidarnost prema drugima? Smatraš li empatiju slabošću? Smatraš li solidarnost inferiornom osobinom?

Uči li čovjek najbolje na vlastitom iskustvu?

Gdje vidimo institucionalno nasilje u svojoj zajednici, gradu...?

Ljutiš li se na strance u Hrvatskoj i zamjeraš li im što ne znaju jezik i ne ponašaju se ostali?

Može li siromašna osoba realno razmišljati o okvirima vlastite participacije u izbornom procesu?

Koliko vrijede vrijednosti ako vrijede samo za one koji ih već imaju?

European Union, "Treaty on European Union (Article 2)",
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12012M/TXT>

European Commission, "The EU values",
<https://ec.europa.eu/component-library/eu/about/eu-values/>

European Values Study, "Atlas of European Values",
<https://europeanvaluesstudy.eu/education-dissemination-publications/evs-publications/atlas-of-european-values-album/>

PECSA, "European Union and its values",
<https://www.pecsa.edu.pl/sites/default/files/PECSA%20European%20Union%20and%20its%20values.pdf>

Cambridge University Press, "Law and Values in the European Union",
<https://academic.oup.com/book/10135/chapter/157656239>

Routledge, "European Values: Challenges and Opportunities for EU Governance",
<https://www.routledge.com/European-Values-Challenges-and-Opportunities-for-EU-Governance/Foret-Calligaro/p/book/9780367589509>

Legal Blog IE, "EU Values Framework", <https://legalblog.ie/eu-values-framework/>
<https://ec.europa.eu/component-library/eu/about/eu-values/>

<https://legalblog.ie/eu-values-framework/>

<https://www.pecsa.edu.pl/sites/default/files/PECSA%20European%20Union%20and%20its%20values.pdf>

<https://academic.oup.com/book/10135/chapter/157656239>

<https://europeanvaluesstudy.eu/education-dissemination-publications/evs-publications/atlas-of-european-values-album/>

<https://www.cambridge.org/core/books/european-unions-shaping-of-the-international-legal-order/eu-values-and-the-shaping-of-the-international-legal-context/4548DA9764E246DCEA33D7C5910E44C4>

